

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาข้อมูลทุติยภูมิในเอกสารเนื้อหาทางประวัติศาสตร์ การตั้งถิ่นฐาน ความเชื่อ และวิถีชีวิตของชาวมอญ รวมถึงวัฒนธรรม ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีที่มีผลสืบเนื่องต่อการดำเนินชีวิต ตลอดจนการสำรวจภาคสนามเก็บข้อมูลในชุมชนมอญเกาะเกร็ดทั้งทางด้านกายภาพ สังคม และเศรษฐกิจ เพื่อหารูปแบบของความสัมพันธ์ในองค์ประกอบด้านต่างๆ และเสนอแนวทางในการออกแบบเกี่ยวกับพื้นที่ในชุมชนมอญเกาะเกร็ดจากพื้นฐานแนวคิดลักษณะเฉพาะของท้องถิ่น

ประเด็นในการศึกษามุ่งที่ลักษณะเฉพาะท้องถิ่นที่แสดงออกเป็นกายภาพของชุมชน จากโครงสร้างแนวคิด และทฤษฎี รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการกำหนดโครงสร้างทางกายภาพของชุมชนในส่วนลักษณะเฉพาะของท้องถิ่น, องค์ประกอบของชุมชนNeighborhood, ระบบกิจกรรมในชุมชน และระบบโครงสร้างของพื้นที่ พบว่า Lynch(1960)กล่าวถึง จินตภาพของเมือง(The Image of The city) จากการวิเคราะห์ระบบโนทัศน์ที่เกิดจาก เอกลักษณ์(Identity) โครงสร้าง(Structure) และความหมาย(Meaning) ในกรณีของชุมชนมอญเกาะเกร็ดมีลักษณะเฉพาะในการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land use) กลุ่มอาคาร สิ่งก่อสร้าง(Architecture) พื้นที่ประกอบกิจกรรมในชุมชน(Open space) โครงข่ายสัญจร (Circulation) และสภาพภูมิทัศน์(Landscape)ที่มีความสัมพันธ์ทางกายภาพของตำแหน่งที่มีต่อกัน ประกอบกันด้วยระบบโครงสร้างการจัดลำดับ(Hierarchy) ขอบเขต(Boundary) และที่หมายคา(Landmark)ต่อผู้รับรู้โดยสื่อแสดงให้เห็นเข้าใจก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมกันเป็นกลุ่มเดียวกัน และก่อให้เกิดความสามัคคีภายในกลุ่ม

กลุ่มคนไทยเชื้อสายมอญในชุมชนมอญเกาะเกร็ดนั้น มีการใช้ที่ดิน และพื้นที่ว่าง, กลุ่มอาคารสิ่งปลูกสร้างโบราณสถาน, ระบบการสัญจร และการบริการสาธารณะ รวมถึงแหล่งนันทนาการ-พักผ่อนที่มีความเฉพาะตัวสื่อถึงรูปแบบความสัมพันธ์ด้านกายภาพ สังคม และเศรษฐกิจ ในเรื่องการใช้ประโยชน์ที่ดินในการประกอบอาชีพใกล้แหล่งที่อยู่ เช่นการมีโรงปั้นอยู่ภายในพื้นที่เขตชุมชนที่อยู่อาศัย จึงเป็นการรวมกลุ่มภายในหมู่บ้านก่อให้เกิดแหล่งงานในท้องถิ่น มีรายได้กระจายภายในชุมชน รวมทั้งมีความผูกพันภายในชุมชนด้วยกลุ่มอาคารสิ่งก่อสร้างที่เป็นศูนย์รวมทางจิตใจ และศรัทธาของคนในชุมชน เช่น ศาลผี และเจดีย์มอญ องค์ประกอบทางกายภาพที่มีความเฉพาะของชุมชนมอญ เช่นแหล่งประกอบกิจกรรมทางวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนาในพื้นที่ของชุมชน ลานวัด และลานกลางบ้าน พื้นที่ลานกลางบ้านของหมู่บ้านมอญเกาะเกร็ดส่วนใหญ่เป็นพื้นที่กรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลที่ละพื้นที่เพื่อสาธารณะประโยชน์ เช่น พื้นที่ลานกลางบ้านในพื้นที่หมู่ 1 บ้านลัดเกร็ด(บน) และ(ล่าง) สื่อให้ทราบถึงระดับความศรัทธาในพิธีกรรมเฉพาะของกลุ่ม และระดับความผูกพันกับถิ่นฐาน รวมถึงสภาพทางเศรษฐกิจของคนในชุมชน

พื้นที่ลานกลางบ้านจึงเป็นพื้นที่หนึ่งในกลุ่มหมู่บ้านมอญเกาะเกร็ดที่มีกลุ่มคนหลายวัยในหมู่บ้านร่วม ชุมชุมกันถ่ายทอดวัฒนธรรม คติความเชื่อ และเรื่องราวของถิ่นฐานเดิมแฝงในกิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่น งานบุญกลางบ้าน โดยมีเส้นทางคมนาคมขนส่งเชื่อมสัมพันธ์ภายในชุมชน เช่น มีจุดชุมทางอยู่ที่วัด และมีท่า่อยภายในหมู่บ้านเป็นการสัญจรที่ผ่านบรรยากาศของชุมชนอยู่อาศัยที่มีความใกล้ชิด(Neighborhood) จึงเกิดการสมาคมภายในชุมชน สำหรับความเชื่อ และความผูกพันกับถิ่นฐานเดิมที่แสดงออกด้วยองค์ประกอบ ทางกายภาพ เช่นสภาพภูมิทัศน์ของชุมชน; เสาหงส์และต้นโพธิ์ เป็นองค์ประกอบทางกายภาพบริเวณวัดมอญที่ สื่อความหมายถึงถิ่นฐานเดิม เมืองหงสาวดี แทนด้วยองค์ประกอบคือ เสาหงส์ แสดงขอบเขตบริเวณพระเจดีย์ และโบสถ์ในวัดมอญ

ประเด็นปัญหาการรักษาความเป็นคนมอญเกาะเกร็ด และชนชาติมอญจากความเจริญของเมือง รวมทั้งสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยว เป็นเหตุส่วนหนึ่งที่ทำให้ต้องสะท้อนจิตสำนึกของคนในชุมชนให้เห็นคุณค่าในสิ่งที่มีอยู่เดิมของชุมชน ด้วยความเฉพาะทางลักษณะกายภาพของชุมชนมอญเกาะเกร็ด เช่น การใช้พื้นที่ริมน้ำของวัดเพื่อการพักผ่อนในระดับหมู่บ้าน และชุมชนมอญ รวมทั้งการใช้พื้นที่ประกอบกิจกรรมทางวัฒนธรรมลานกลางบ้าน และลานศาลผีที่แฝงแรงศรัทธา และความเชื่อในพิธีกรรม อันเป็นเหตุผลที่ทำให้คนในชุมชนมอญเกาะเกร็ดสามารถดำรงลักษณะเฉพาะของคนในชุมชนมอญเกาะเกร็ดได้ด้วยการแสดงออกผ่านการใช้พื้นที่ประกอบกิจกรรมทางวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มของคนชนชาติเดียวกันในด้านต่างๆ เช่น กิจกรรมทางประเพณี ศาสนา และวัฒนธรรม ดังนั้นเมื่อมีการรวมกลุ่มกันการแสดงตัวตนในพื้นที่ที่มีกลุ่มคนกลุ่มเดียวกัน และมีกิจกรรมเฉพาะกลุ่มที่กระทำร่วมกันเกิดในพื้นที่ประกอบกิจกรรมเป็นทางเลือกหนึ่งในการศึกษาพื้นที่ใช้สะท้อนให้เกิดความสัมพันธ์ทางกายภาพ สังคม และเศรษฐกิจด้วย องค์ประกอบทั้งด้าน การใช้ที่ดิน อาคารสิ่งก่อสร้าง การสัญจร และสภาพภูมิทัศน์ของชุมชน แนวคิดในการรองรับกิจกรรมรวมกลุ่มของคนในชุมชนเพื่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์ร่วมกันภายในกลุ่มทั้งการประกอบอาชีพที่แสดงภูมิปัญญาท้องถิ่น พิธีกรรมความเชื่อศรัทธาในถิ่นฐานเดิมของคนรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่น และกิจกรรมในพื้นที่ที่เป็นแหล่งพักผ่อนร่วมกัน รวมถึงการประสานสามัคคีด้วยกีฬา หรือกิจกรรมการออกกำลังกายต่างๆที่ก่อให้เกิดผลลัพธ์ถึงความรัก และผูกพันท้องถิ่น รวมทั้งจิตสำนึกในการรักษา และดูแลถิ่นฐานของตนสืบต่อไป

จากผลงานการออกแบบ ผังของชุมชนมอญเกาะเกร็ดมีแนวทางการออกแบบที่สื่อออกเป็นลักษณะเฉพาะท้องถิ่นด้วยรูปแบบทางกายภาพของชุมชนมอญเกาะเกร็ดในการจัดองค์ประกอบของชุมชนให้มี ลำดับ, ขอบเขต และจุดหมายที่สื่อให้เข้าใจถึงแนวคิดความพิถีพิถัน และประเด็นอันเป็นลักษณะเฉพาะของคนมอญ ส่วนกลุ่มพื้นที่ที่แสดงลักษณะเฉพาะทางกายภาพของชุมชนมอญเกาะเกร็ดตามแนวคิดหลักในการอนุรักษ์ และพัฒนามี 7 กลุ่ม กลุ่มศูนย์กลางหลักบริเวณวัดปรมัย และกลุ่มศูนย์กลางรองบริเวณ วัดไผ่ล้อม วัดเสาธงทอง และวัดฉิมพลีมีการใช้พื้นที่ริมน้ำเพื่อกิจกรรมการพักผ่อนร่วมกันระดับหมู่บ้าน กลุ่มเขตชุมชนในหมู่1 บ้านลัดเกร็ด หมู่6 บ้านเสาธงทอง และหมู่7 บ้านโองอ่างมีการใช้พื้นที่ลานกิจกรรม วัฒนธรรมเฉพาะกลุ่มหมู่บ้านมอญเกาะเกร็ดเพื่อกระทำพิธีกรรมร่วมกันตามความเชื่อ-ศรัทธาจากถิ่นฐานเดิม ที่ผ่านการถ่ายทอดจากกลุ่มคนรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่ง กลุ่มเขตอุตสาหกรรมในครัวเรือน เป็นการประกอบอาชีพ ทำเครื่องปั้นดินเผา ร่วมกันภายในชุมชนที่แสดงภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนมอญเกาะเกร็ด กลุ่มสวนสาธารณะในพื้นที่ริมน้ำของวัดปรมัยเป็นการใช้พื้นที่ตามลักษณะทางภูมิศาสตร์พื้นที่ กลุ่มสถานที่ราชการเป็นการใช้พื้นที่

สาธารณะระหว่างวัด และโรงเรียนเพื่อส่งเสริมกิจกรรมการร่วมกลุ่มในพื้นที่ที่เป็นแหล่งพักผ่อนของชุมชนร่วมกัน และส่วนระบบถนน คูคลอง และทางเท้า จากพื้นฐานโครงข่ายเดิมของชุมชนเป็นแบบชุมชนใกล้ จึงมีความผูกพัน และความใกล้ชิดกันสามารถไปมาหาสู่กันได้ ด้วยรูปแบบโครงข่ายทางน้ำ และทางเดินเท้า รวมทั้งมีจุดศูนย์รวมที่เชื่อมโยงโครงข่ายภายในชุมชนเข้าด้วยกัน

องค์ประกอบทางกายภาพที่สื่อความหมายลักษณะเฉพาะชุมชนมอญเกาะเกร็ด ตามแนวคิดการรวมกลุ่มในชุมชน ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดินแสดงความเป็นชุมชนอยู่อาศัย มีแหล่งที่อยู่ใกล้ที่ทำกิน ด้วยลักษณะ Space Neighborhood ด้านการรวมกลุ่มอาคารแสดงลักษณะเฉพาะชุมชนมอญเกาะเกร็ด ด้วยการแสดงความมีลำดับ และขอบเขตด้วยการเปลี่ยนระดับ สี และผิวสัมผัสที่ต่างกัน สำหรับสิ่งก่อสร้างเฉพาะของกลุ่มคนมอญเกาะเกร็ด มีการใช้สีแดงเป็นสีประกอบในสิ่งก่อสร้าง จึงเป็นองค์ประกอบสื่อความสำคัญ สะดุดตา และเป็นจุดเด่นในองค์ประกอบเฉพาะความเป็นมอญ(Spirit of Mons) พื้นที่ประกอบกิจกรรม มีลำดับ และมีขอบเขตด้วยการเปลี่ยนระดับ และผิวสัมผัสที่ต่างด้วยการใช้งาน การสัญจรในชุมชนเชื่อมโยงพื้นที่ด้วยเส้นขอบ เส้นทาง และลำน้ำ

สำหรับพื้นที่ประกอบกิจกรรมในชุมชนมอญเกาะเกร็ดเป็นกายภาพหนึ่งที่สำคัญในการรักษาวิถีชีวิตของคนมอญเกาะเกร็ด กล่าวคือ การรักษาพื้นที่ประกอบกิจกรรมทางวัฒนธรรม เช่น พื้นที่ลานกลางบ้าน และลานศาลผีสามารถบ่งบอกถึงตัวตนวิถีความเชื่อที่สะท้อนถึงรูปแบบชีวิต นิธิยพุดิกรรมคนมอญที่เคยเป็น และจะเป็น ฉะนั้นเมื่อใดที่พื้นที่ลานกลางบ้าน และลานศาลผีหายไปจากพื้นที่ในชุมชนมอญเกาะเกร็ด เท่ากับว่าคติความเชื่อ และความเป็นกลุ่มชุมชนคนมอญเกาะเกร็ด ณ ที่แห่งนี้ได้จาง หรือสูญหายไปเช่นกัน

ดังนั้นมาตรการถือครองกรรมสิทธิ์พื้นที่ในชุมชนมอญเกาะเกร็ด จึงควรเป็นมาตรการควบคุม และจัดการพื้นที่ภายในชุมชนมอญเกาะเกร็ดให้คงเป็นพื้นที่ของกลุ่มคนมอญเกาะเกร็ดเช่นเดิม และส่งเสริมการรวมกลุ่มในการประกอบกิจกรรม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการรักษาความเป็นคนมอญเกาะเกร็ดในด้านวิถีชีวิต อาชีพ แรงงาน และเศรษฐกิจภายในชุมชน เช่น กรณีที่บุคคลในชุมชนได้สละที่ดินบางส่วนเพื่อการใช้ประโยชน์สาธารณะเป็นการส่งเสริมการรวมกลุ่ม อาจทดแทนให้ได้รับสิทธิในเรื่องการลดหย่อนภาษีโรงเรือน ภาษีที่ดิน หรืออื่นๆที่ไม่ขัดกับระเบียบของทางราชการ ซึ่งเป็นการรักษาระดับความผูกพันในถิ่นฐานเดิมด้วยกลุ่มคนมอญ และกลุ่มคนที่ทำมาหากินในพื้นที่ชุมชนมอญเกาะเกร็ดนานจนมีความผูกพัน และรักในถิ่นที่อยู่ ซึ่งได้เสนอมาตรการ และแนวทางในชั้นแนวทางการนำไปปฏิบัติ สำหรับแนวทางการออกแบบได้เสนอ ในแง่ของผังของชุมชน, การใช้ที่ดิน, รูปแบบสิ่งปลูกสร้าง, ระบบถนน และคูคลอง รวมถึงทางเดินเท้า-อุปกรณ์ตกแต่ง และแหล่งนันทนาการ-พักผ่อนของชุมชน โดยใช้กรอบแนวคิดจากลักษณะเฉพาะของชุมชนมอญเกาะเกร็ด และแนวคิดหลักในการอนุรักษ์ และพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืนบนพื้นฐานลักษณะเฉพาะของท้องถิ่น ด้วยการส่งเสริมความมีฝีมือในด้านต่างๆ เพื่อสร้างฐานทางเศรษฐกิจภายในชุมชนให้เข้มแข็งด้วยการมีอาชีพ และรายได้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยมีกายภาพเป็นส่วนสนับสนุนให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นในสภาพแวดล้อมที่อบอุ่นเช่นเดิม

แนวทางในการนำไปปฏิบัติ

ชุมชนมอญเกาะเกร็ดเป็นชุมชนที่มีศักยภาพในพื้นที่ที่ได้เปรียบกว่าชุมชนอื่นๆในเกาะเกร็ด ทั้งในเรื่องสภาพภูมิประเทศ กลุ่มอาคาร และองค์ประกอบของชุมชนNeighborhood โครงข่ายการสัญจร กิจกรรมทางวัฒนธรรม แต่ด้วยสภาพปัญหาการใช้พื้นที่ของชุมชนเฉพาะพื้นที่ริมน้ำ และพื้นที่ถัดจากริมน้ำ ทำให้ชุมชนแออัดตามทางสัญจรประกอบกับปัญหาการกลืนกินของคนในชุมชนจากความเจริญของเมือง(Urbanization)

ขั้นแรก: การรักษาความเป็นกลุ่มคนมอญในชุมชนเกาะเกร็ด ประเด็นปัญหาหนึ่งที่สำคัญ ควรแก้ไขด้วยคนในชุมชนที่ร่วมใจกันรักษา และตระหนักถึงคุณค่าในความเป็นตัวตนคนมอญเกาะเกร็ด

ขั้นที่ 2: เสนอมาตรการควบคุมกรรมสิทธิ์ที่ดินในชุมชนมอญเกาะเกร็ด สำหรับกลุ่มคนมอญ และกลุ่มคนที่มีการตั้งถิ่นฐาน อยู่อาศัย และประกอบอาชีพในพื้นที่ชุมชนมอญเกาะเกร็ด เช่น ส่งเสริมการรวมกลุ่มในการประกอบกิจกรรมเป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในการรักษาความเป็นคนมอญเกาะเกร็ดในด้านวิถีชีวิตอาชีพ แรงงาน และเศรษฐกิจภายในชุมชน ในกรณีที่บุคคลในชุมชนได้สละที่ดินบางส่วนเพื่อการใช้ประโยชน์สาธารณะ อาจทดแทนให้ได้รับสิทธิในเรื่องการลดหย่อนภาษีโรงเรือน ภาษีที่ดิน หรืออื่นๆที่ไม่ขัดกับระเบียบทางราชการ

ขั้นที่ 3: กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่ของชุมชนมอญเกาะเกร็ด เพื่อการอยู่อาศัย และประกอบอุตสาหกรรมขนาดเล็กในครัวเรือน

ขั้นที่ 4: ควบคุมเรื่องความหนาแน่น ความสูง วัสดุ สี อายุ และสภาพอาคารในชุมชนรวมทั้งในพื้นที่ประกอบกิจกรรมตามกลุ่มหมู่บ้านทั้งทางวัฒนธรรม ประเพณี และศาสนาในลานกลางบ้าน และลานศาลผี

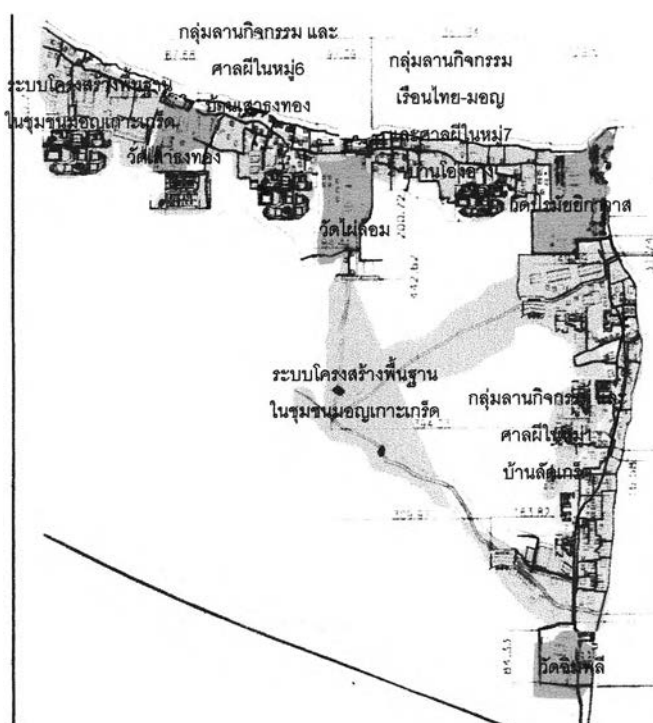
ขั้นที่ 5: ควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินของกลุ่มอาคารใกล้เส้นทางสัญจรน้ำ-บกในชุมชน เพื่ออยู่อาศัย และประกอบอุตสาหกรรมขนาดเล็กในครัวเรือน

สำหรับกลุ่มพื้นที่ในการอนุรักษ์ และพัฒนาชุมชนมอญเกาะเกร็ดทั้ง 6 กลุ่มคือ 1. ศูนย์กลางหลัก 2. ศูนย์กลางรอง 3. เขตชุมชน-ลานกิจกรรม 4. เขตอุตสาหกรรมในครัวเรือน 5. เขตราชการ 6. สวนสาธารณะ ตามลักษณะเฉพาะการใช้ประโยชน์ที่ดินในชุมชน และแนวคิดการอนุรักษ์ และพัฒนาชุมชน มอญเกาะเกร็ดเป็นชุมชนหนึ่งที่คงรักษาวัฒนธรรมเฉพาะกลุ่ม ได้แก่ ประเพณี ความเชื่อ ภาษา ศิลปกรรม และสถาปัตยกรรม ประกอบกับแนวคิด ทฤษฎีจากบทที่2ที่ใช้เป็นแนวทางนำไปปฏิบัติ Steward(1955:47-63)ได้อธิบายคำว่า "วัฒนธรรม" ไว้ว่าเป็นเครื่องช่วยในการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของพฤติกรรมเพื่อสนองความต้องการที่เป็นลักษณะเฉพาะ โดยแบ่งเป็น 3 ชั้น คือ

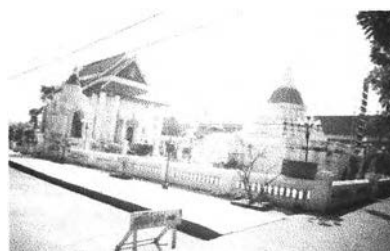
1. ความต้องการเบื้องต้น คือ ปัจจัยพื้นฐานเพื่อการอยู่รอด วัฒนธรรมช่วยในการปรับตัวและเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของพฤติกรรมที่สนองตอบความต้องการอันเป็นลักษณะเฉพาะก่อให้เกิดปัจจัยค่าตอบแทนได้
2. ความต้องการที่เกิดตามมา คือ การตอบสนองความต้องการ โดยอาศัยวัฒนธรรมชุมชนเป็นเครื่องกำหนดในการอยู่ร่วมกันมีระบบถ่ายทอดวัฒนธรรมด้วยภาษาหรือสัญลักษณ์
3. ความต้องการร่วมกัน คือ ความต้องการมีชีวิตอยู่รอดอย่างสมบูรณ์ เช่น การพักผ่อนหรือศิลปะ ดนตรี สำหรับชุมชนมอญเกาะเกร็ดมีสภาพการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพในชุมชนมากขึ้นการควบคุมรักษาองค์ประกอบทางกายภาพเป็นเรื่องยาก แต่การรักษาความเชื่อทางวัฒนธรรมที่เปลี่ยนแปลงได้ช้ากว่าเป็นทางเลือกหนึ่งที่สามารถรักษาวิถีชีวิตคนมอญในชุมชนมอญเกาะเกร็ดได้

ภาพที่ 6.1 ตารางแนวทางในการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ และพัฒนาชุมชนมอญเกาะเกร็ด

ระยะ	อนุรักษ์	ในพื้นที่	รับผิดชอบ
ช่วงที่ 1 รักษาความมีคุณค่าทาง ศาสนสถานเฉพาะของชุมชน	โบราณสถาน และสิ่งก่อสร้าง	วัดปรมัยยิกาวาส วัดไผ่ล้อม วัดเสาชงทอง วัดจิมพลี	ในแผนพัฒนา 5ปี เสนอให้มีการคัดเลือกกรรมการหมู่บ้าน โดยคนในชุมชนที่ร่วมกัน เสนอแผนนโยบายท้องถิ่น
ช่วงที่ 2 สร้างความสามัคคี ความผูกพันร่วมกัน	กลุ่มลานกลางบ้าน กลุ่มเรือนไทย-มอญ กลุ่มศาลมี	หมู่ 1 บ้านลัดเกร็ด หมู่ 6 บ้านเสาชงทอง หมู่ 7 บ้านโอง่าง	ควรเสนอให้มีการคัดเลือก กรรมการหมู่บ้านโดยคนใน ชุมชนเป็นตัวแทน ดูแล รักษากลุ่มพื้นที่ดังกล่าว
ช่วงที่ 3 โครงสร้างพื้นฐาน	โครงข่ายเส้นทางน้ำ และทางเดินเท้า	แม่น้ำ คูคลองรวมถึง ทางเดินเท้า และบริเวณ ใกล้เคียงในชุมชน	ในแผนพัฒนา 5ปีเสนอให้มีการปรับปรุงเส้นทางสัญจรทั้ง ทางน้ำ และทางบก

สัญลักษณ์: ช่วงที่ 1 ช่วงที่ 2 ช่วงที่ 3

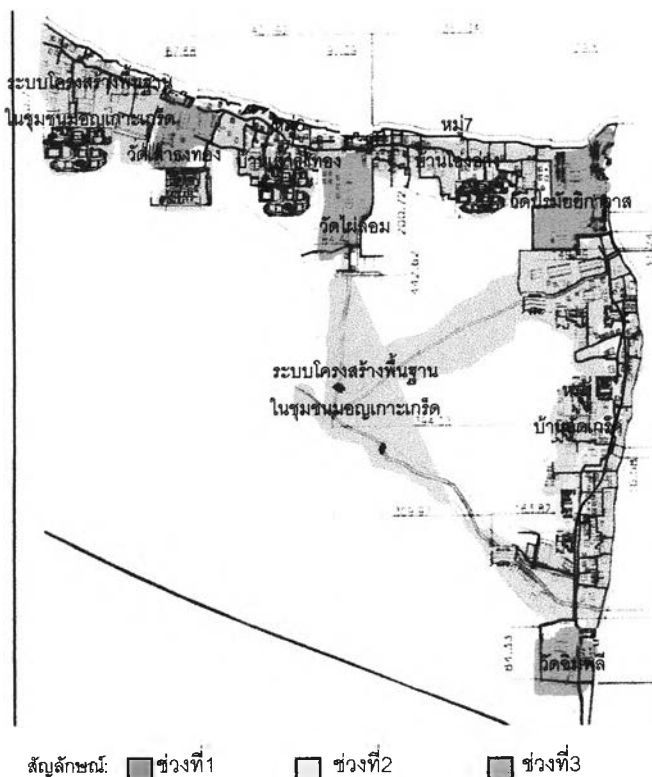
วัดปรมัย: มีกลุ่มอาคารศาสนสถานที่มีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม และศิลปกรรม

ศาลมี: เป็นสิ่งปลูกสร้างที่มีคุณค่าต่อคนในชุมชน สร้างความสามัคคี และผูกพันร่วมกัน

ภาพที่ 6.2 ตารางแนวทางในการปฏิบัติเพื่อการอนุรักษ์ และพัฒนาชุมชนมอญเกาะเกร็ด

ระยะ	พัฒนา	ในพื้นที่	รับผิดชอบ
ช่วงที่ 1 พัฒนาลักษณะเฉพาะ ทางกายภาพ ของชุมชน	วัดปรมัยยิกาวาส วัดไผ่ล้อม วัดเสาชิงทอง วัดฉิมพลี	พื้นที่ริมน้ำบริเวณ หน้าวัดเพื่อการพักผ่อน ของคนในชุมชน	คนในชุมชนเกาะเกร็ด ร่วมกันรักษาความ สะอาดพื้นที่สาธารณะ โดยจัดกลุ่มรับผิดชอบ ตามกลุ่มหมู่บ้านมอญ
ช่วงที่ 2 พัฒนากายภาพ สร้างความสามัคคี ความผูกพันร่วมกัน	ระบบถนนและคูคลองทางเดินเท้า กลุ่มเขตชุมชน กลุ่มอุตสาหกรรมใน คริวเรือน กลุ่มสถานราชการใน ชุมชนมอญเกาะเกร็ด	ทางเดิน ถนน คลอง ลานกิจกรรมประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา เพื่อ กิจกรรมธรรมร่วมกัน	ในแผนพัฒนา5ปี กรรมการหมู่บ้าน ส่งเสริมกิจกรรมให้ คนในชุมชนทำกิจ สาธารณะร่วมกัน
ช่วงที่ 3 พัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน	แหล่งนันทนาการ และพักผ่อน เขตชุมชนใหม่	พื้นที่ตอนในของชุมชน แหล่งที่อยู่ การสัญจร ในพื้นที่สาธารณูปโภค สาธารณูปการพื้นฐาน	กรรมการหมู่บ้าน ร่วมเสนอแผนพัฒนา ชุมชนกับอบต.

การใช้พื้นที่ริมน้ำในวัดไผ่ล้อมเพื่อการรวม
 กลุ่มกิจกรรมพักผ่อนของคนในชุมชน

การใช้พื้นที่ริมน้ำในวัดปรมัยยิกาวาสเพื่อการรวม
 กลุ่มกิจกรรมพักผ่อนของคนในชุมชน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

สำหรับการศึกษา โครงการที่มีรูปแบบทางกายภาพน้อยกว่ารูปแบบทางวัฒนธรรมอันเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการออกแบบชุมชน ต้องมีองค์ประกอบทางวัฒนธรรมหลายประการที่แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในองค์ประกอบทางกายภาพได้เช่น ภาษา และความเชื่อ โดยเฉพาะความเชื่อ หรือความศรัทธาที่แสดงออกด้วยกิจกรรมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีชีวิต และสังคม อันมีผลต่อองค์ประกอบทางกายภาพของชุมชน เมื่อความเชื่อ หรือความศรัทธาส่งหนึ่งสิ่งใดลดลงย่อมมีผลต่อหลายสิ่งในชุมชนเปลี่ยนแปลง และสิ่งที่มีการเปลี่ยนแปลงได้เร็ว และเห็นชัดที่สุดคือ องค์ประกอบทางกายภาพ

พื้นที่ลานของหมู่บ้าน เป็นสิ่งหนึ่งที่ผู้ศึกษาพยายามนำเสนอ เนื่องจากพื้นที่ลานประกอบกิจกรรมนั้น เป็นพื้นที่ที่ใช้ประกอบกิจกรรมทางชีวิตมากกว่าทางประเพณี อันแสดงความหมายว่า เมื่อใดที่พื้นที่ลานของหมู่บ้านมอญหายไป ระดับความเป็นชุมชนที่มีความผูกพันกันอย่างเหนียวแน่นในระบบเครือญาติย่อมลดลงด้วยการส่งเสริม และรักษาพื้นที่ประกอบกิจกรรมในชุมชนซึ่งเปรียบเป็นตัวแทนทางวัฒนธรรมแก่ชีวิตที่คนชุมชนกระทำได้ในกิจกรรมต่างๆของกลุ่มหมู่บ้าน เช่น งานทำบุญกลางบ้านสื่อให้เข้าใจถึงความเชื่อ, พื้นฐานวิถีชีวิต และรูปแบบการใช้พื้นที่ในระดับหมู่บ้านได้ดี สำหรับการศึกษาค้างต่อไป ผู้ศึกษามีกรอบของประเด็นในการศึกษาตามลักษณะเฉพาะท้องถิ่นทางกายภาพชุมชนมอญเกาะเกร็ดในเรื่อง

การใช้ประโยชน์ที่ดิน: ในพื้นที่ตอนในของชุมชน พิจารณาส่งก่อสร้างข้างอิงในชุมชน คือศาลมีจากการศึกษาพบว่า การกำหนดขอบเขตของหมู่บ้านมอญนั้น มีศาลมีอยู่ชายขอบของพื้นที่ เสมือนขอบเขตชุมชน ดังนั้นในการขยายชุมชนจึงควรพิจารณากำหนดที่ตั้ง หรือขอบเขตของชุมชนให้สัมพันธ์กับสิ่งก่อสร้างเดิม

รูปแบบกลุ่มอาคาร และสิ่งก่อสร้าง: แนวคิดลักษณะเฉพาะท้องถิ่นทางกายภาพของกลุ่มอาคารในชุมชนที่แสดงความเฉพาะท้องถิ่นชุมชนในกลุ่มอาคารสถานที่อยู่อาศัย อาคารอุตสาหกรรมในครัวเรือน โรงปั้น เตาเผา โรงเก็บวัสดุ และศาลมี

สภาพภูมิทัศน์: รูปแบบภูมิทัศน์ที่แสดงลักษณะท้องถิ่นในกลุ่มอาคารประเภทต่างๆ

ส่วนประเด็นปัจจัยทางสังคม และเศรษฐกิจที่ส่งผลกระทบต่อลักษณะทางกายภาพที่เปลี่ยนแปลงในชุมชน เช่น ปัจจัยการท่องเที่ยวมีผลกระทบต่อเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของชุมชนมอญเกาะเกร็ด ทำให้ชุมชนต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตเดิมเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว ผลประโยชน์ที่ได้รับคือสภาพทางเศรษฐกิจที่ดี แต่ผลกระทบที่สำคัญต่อคนในชุมชนคือ การเปลี่ยนวิถีชีวิตเดิมของคนในชุมชน แล้วเหตุที่นักท่องเที่ยวมาเที่ยวชุมชนมอญเกาะเกร็ดนั้น เพราะการมีวิถีชีวิตที่เฉพาะกลุ่มชุมชนมอญ แต่หากเมื่อใดที่สภาพสังคมเปลี่ยนไปมากกว่านี้ การท่องเที่ยวที่มีผลดีต่อเศรษฐกิจของชุมชนย่อมเปลี่ยนไป รวมทั้งนักท่องเที่ยวที่มาในชุมชนคงไม่ได้เห็นความต่างในวิถีชีวิตเมือง แล้วชุมชนจะรอให้ถึงวันนั้นหรืออย่างไร ดังนั้นโครงการอนุรักษ์ และพัฒนาชุมชนมอญเกาะเกร็ดนี้ จึงพิจารณาที่คนในชุมชนมอญเกาะเกร็ด และเสนอแนวทางการออกแบบเพื่อการรักษากลุ่มคนมอญในชุมชนมอญเกาะเกร็ดเป็นสำคัญ